

PAVJE OKO ali **OLJKOVA KOZAVOST** (*Spilocaea oleagina*)

Je najbolj znana in razširjena bolezen oljk na celotnem območju Sredozemlja. Pojavlja se predvsem na nižjih in vlažnejših legah. Pri nas je na bolezen posebno občutljiva najpomembnejša sorta '*Istrska belica*' ter '*Dalmatinska oblica*'. Na drugih sortah ne povzroča omembe vredne škode.

Bolezenska znamenja

Gliva povzroča poškodbe na listju. Najprej se pojavijo okrogli madeži sivkaste barve, ki se kasneje razširijo in jih obda rumenkast obroč. Končno postane sredina madeža rumenkasta, koncentrična cona pa ostane siva - oblika očesa na pavjem perju - od tod tudi ime bolezni. Madeži se lahko pojavljajo tudi na pecljih in plodovih, na slednjih ostanejo zeleni tudi, ko plodovi dozori. V primeru vlažnega poletja so mogoče tudi poletne okužbe, ki se kažejo v obliki nekaj mm velikih svetlejših peg nepravilne oblike na zgornji strani listov. Ob močnem napadu listi odpadejo in to v glavnem v spodnjem delu krošnje, tako, da lahko že na daleč opazimo obolelo drevo. Posledice močne okužbe so v oljčniku v obliki manjšega pridelka prisotne tudi v naslednjih letih.

Slika: Simptomi pavjega očesa na listu oljke (Foto: Matjaž Jančar).

Slika: Poškodbe zaradi pavjega očesa (Foto: Matjaž Jančar).

Razvoj in širjenje bolezni

Za razvoj bolezni so ugodne temperature med 16 in 24 °C ter obilne padavine (listje omočeno od 24 do 48 ur). Sicer je gliva dejavna v širokem temperaturnem razponu med 2 in 30 °C. Inkubacijska doba bolezni traja od treh tednov do dveh mesecev, seveda v odvisnosti od vremenskih razmer. Ugodni pogoji za pojav bolezni so v deževnih obdobjih predvsem zgodaj spomladi in jeseni. Najbolj so izpostavljeni oljčniki na nižjih in manj prevetrenih legah.

Varstvo

Pojav oljkove kozavosti se omeji z izvajanjem agrotehničnih ukrepov, ki zmanjšajo vlažnost ter vplivajo na boljšo osvetljenost in zračnost krošnje.

Pomembnejši agrotehnični ukrepi:

- izbira ustrezne lege in sorte
- gostota sajenja
- uravnoteženo gnojenje (zmernost pri uporabi dušičnih gnojil)
- pravilna rez

Bolezen se zatira z uporabo registriranih fitofarmaceutskih sredstev (<http://www.fito-info.si/>). Ob močnejši okužbi je priporočljivo škropljenje takoj po končani rezi s sredstvi na osnovi bakra. Na ta način se razkužijo rane nastale pri rezi. V deževnih razmerah je škropljenje potrebno ponoviti pred cvetenjem v maju. Pojav jesenskih okužb se omeji s preventivnim škropljenjem konec avgusta ali v začetku septembra.

Zaradi fitotoksičnega bakra ob nizkih temperaturah in povečani vlažnosti se odsvetuje uporabo bakrenih pripravkov v zimskem času, saj lahko ti povzročijo močno odpadanje listov.

Besedilo: Matjaž Jančar in dr. Marko Devetak

Datum nastanka: november 2017

Uporabljeni viri: Dokumentacija projekta Zoob – » Zmanjšanje onesnaževanja in ohranjanje biotske pestrosti v kmetijstvu s poudarkom na oljkarstvu«